

er tijden tot
istelijke Re-
meerde vra-
esluiten der
ngrijke voor-
langstellende

reformeerden
in zijn strijd

oning, wien
s vergezeld
t Zijne Ma-
lijk zocht te
legt hij vrij-
voornemen.

in den Gou-
like besturen

itnodiging"
in Neder-
zich niet ge-
kerk, noch

opgesteld in
at in een op-
is te stellen,
ent erkend in
et verheffing
n, Zijn zaak,
n en uit alle
ning van eer,
e kruis".

e Cock en de
We antwoor-
uw geweest

bdura! (ver-
steeds weer:
1! P. D.

IV)

abtsbediening,
schap dit ge-

dat Maria in
ordt genoemd.
ruzalem ver-
n daar zij op
van de ge-
ven, was zij
epelen").
de oude kerk
Maria, „Wan-
pwellingen in
chten, dat een
de gemeente
broeders zou
r Gods orde
onden en een
gang. In het
het licht, wat

wijze een eind
verheerlijking
van „vleesch
omhoog gehe-
n den mensch
in Geest Zijn
rden derhalve
ij mededeelge-
en Zijn heer-
ij hen, die van
p Zijn genade
Rijk. Binnen
bijzondere be-
rijke plaats")
a wel een bij-
en. Wij zien
et haar gaven
heeft gediend.
het laatst ge-
dezen tijd, ge-

K. MEIMA.

III, p. 340.

8.

9.

N. Pr. Gr. Ct.

in den Heer A.

aren had inge-
in de discussie
rekt overbodig.
dr Zuidema wel
blazen: knoeit-
waarloos daar-
baar was, dat
ien" inzake de
n van dhr Zijl-

stra. In een ijer, en binnen een verband, die we nog steeds niet kunnen „plaatsen". En als nu dhr Z. spreekt van „lampen dooven" als typeering van Zuidema's optreden, dan is dat natuurlijk een herinnering aan een veel eerder verschenen artikel-reeks van dr Zuidema zelf, waarin nog iets te vinden was van zijn vroegere principiële gezindheid. Hij heeft toen anderen beschuldigd, dat hún werk de lampen deed uitgaan. Die anderen werden verschrikkelijk kwaad, en pakten dr Zuidema minstens even erg, alleen in ietwat weeker taal, aan, dan hij thans den Heer Zijlstra doet. Maar sinds dien heeft hij met een deel der lampendoovers een soort van verbond gesloten, en laat hij zich inderdaad spannen voor een kar, we zegen: geen kar van een of andere „partij-als-instituut", maar wel een kar van meer dan één „partij-als-organisatie" (!), een of andere „partij", die meer en meer met hen pacteert, die dr Zuidema lampendoovers noemde. Zijn vleugels zijn door hemzelf gekortwiek, en hinc illic lacrymae; dr Zuidema is zijn stuur kwijt, en daarom zal hij nog een heelen poos boos doen tegen wie hem bestrijden.

Of hij soms op details geen gelijk kan hebben? Best mogelijk. Maar er zijn meer polemisten, vlak in zijn buurt, die gedurende enkele jaren leven van de kleinere onnauwkeurigheden van een kleinere slip of the pen van een klein fragment hummer tegenstanders — b.v. dr J. Ridderbos in Ger. Wkbl., — en de groote lijnen van de tegen hen gevoerde polemiek laten liggen. Dr Zuidema begint daarop te lijken: hij heeft nog nooit geantwoord op de bezwaren, die van allen kant ingebracht zijn tegen zijn eerste „knoei"-artikelen tegen dhr Zijlstra. Die waren heilsend, omdat ze daar waar een goede gelegenheid geweest was voor een principiële positiebepaling tusschen A.R. en G.P.V., die gelegenheid hebben verzuimd en alleen maar domheid en vooroordeel en nijdigheid en koppigheid hebben aangeblazen. Aan beide kanten? Ja natuurlijk, menner, want ook wij zijn maar vleesch en bloed. Ik herhaal: dr Zuidema is zichzelf kwijt; hij is overstag gegaan, en zal niet meer kunnen heelmeeester zijn in Nederland. K. S.

*. De lamp voor den voet

Dr Zuidema is ook boos om wat dhr Zijlstra heeft gezegd omtrent de betekenis van de Schrift, b.v. op politiek gebied. We zullen dus veiligheidshalve dr Zuidema zelf zich laten interpreteren. Hij had gesproken over de bekende plaats (Ps. 119) van Gods woord als lamp voor den voet, licht op het pad. Prachtig. Daarvan zegt dr Zuidema (een beetje grof-vaderlijk tegen den heer Zijlstra): als u nou eens een dominee vraagt (denkt dr Z. in de categorie „leek-clerus"?), dan zult u ten antwoord krijgen, dat dit een beeld is, ontleend aan een wandeling in het nachtelijk duister. Maar gelukkig, de wandelaar heeft een lamp bij zich, en die lamp schijnt vlak voor zijn voet op het pad, dat hij gaan moet. En als hij verder gaat, gaat die lamp mee. Hij hoeft zich dus „voorts" niet in het duister te redden. Want als hij verder voortschrijdt, gaat die lamp mee. Hij houdt het licht bij zich.

Tot zoover dr Zuidema. Waarom hij nu zóó boos is, dat hij in een zeker paroxysme vervalt (ik laat die nonsens maar weg)? Wel, hier is het: U, mijnheer Zijlstra, U maakt van die lamp een licht, dat heel het leven beschijnt van het begin tot het einde. Dat heeft in dit verband alleen maar zin, als U er mee bedoelt (nou gaat Zuidema weer Zijlstra „interpreteren" en zoo sukkelde de wagen weer verder), als U, mijnheer Zijlstra, bedoelt dat wij met het licht van Gods Woord duidelijk en precies kunnen aanwijzen, wat ons op politiek terrein b.v. over twintig jaar te doen staat. Niet in het algemeen, maar in het bijzonder. Dat ontken ik. En dat ontkent U ook. Want Gods Woord is een lamp voor m'n voet, en niet voor vergezichten of panorama's tot in details.

Let op dat eerste zinnetje: Dhr Zijlstra zondigt, volgens prof. Zuidema, als hij de Schrift een lamp noemt, die heel het leven beschijnt. Van begin tot eind. En dan

OP TOURNEE

*

Intusschen had de dokter gedaan weten te krijgen, dat er van een dorp verderop een sampan²¹⁾ geleend zou worden om de zieke naar Ngabang te vervoeren.

Ik hoopte er op, dat we mee zouden kunnen varen, maar daartoe was het bootje te klein. Leek me anders wel leuk, over zoo'n smal riviertje te varen onder die hooge, stille boomen door. Komt misschien nog wel eens.

Na een ontbijt van droge rijst met warm suikerwater gingen wij weer op stap.

Nog had ik gezien hoe een draagbaar gereed gemaakt werd, waarin de vrouw zou worden vervoerd naar de boot en ik moet toegeven, dat hun technische vaardigheid al mijn verwachtingen ver overtrof.

Twee dragers gingen weer mee. De echtgenoot van de zieke zou haar vergezellen en toonde op die manier ook weer, hoe zorgzaam ze voor elkaar zijn.

De terugreis ging nu wel over het dorp, dat we den vorigen dag rechts hadden laten liggen. We werden daar ook heel vriendelijk onthaald op verrukkelijk frissche klappermelk. Het gesprek met de kepala en zijn mannen wees uit, dat dit dorp grooter was (tien pintu), dat deze streek iets welvarender was en dat men ook hier o zoo blij zou zijn, wanneer er gelegenheid kwam om onderwijs te ontvangen. Eén der mannen, al een oude baas, vader van tien zoons (over zijn dochters werd niet gepraat) keek me met zoo'n verheerlijkt gezicht aan, toen ik vertelde gekomen te zijn om hier guru-guru²²⁾ op te leiden, die dan later op

²¹⁾ Sampan = bootje.

²²⁾ Onderwijzers.

heeft die arme heer Zijlstra niets anders gezegd, dan wat Calvijn opmerkt bij..... Ps. 119:105. Die zegt: hier staat wat elders Petrus zegt: het Woord een licht, schijnende in een duistere plaats. En dat zegt die arme Greijdanus Komm. op 2 Petr. 1:19 ook al, bl. 278.

Om misverstand te voorkomen, ik heb er niets tegen, als prof. Zuidema zich op een politieke vergadering krampachtig vasthoudt aan dat mooie plaatje in James Neil, van dien man die langs een smal bergpaadje loopend, dat handlampje meeneemt.

Maar ik word kopachuw, als ik prof. Zuidema hoor werken met een dilemma: het mijnwerkerslampje vlak voor je voeten, EN GEEN LAMP VOOR VERGEZICHTEN OF PANORAMA'S. Nu zeg ik, foel, professor. Er zijn meer zelfgetuigenissen van den bijbel over den bijbel. En ook veel andere beelden dan die van dat lampje, b.v. van de morgenster, en de zon, en dat zwaard, en dien rechter, en zoo heel veel meer. En wij zelf komen in nog veel meer concrete situaties dan die van den man, die op een gevaarlijk bergpaadje naast afgronden loopen moet. En wat die perspectieven betreft: ik dacht dat er nog een Openbaring van Johannes was. K. S.

*. Beschavingspeil

Prof. Zuidema, we laten hem letterlijk spreken, vertelt:

Door mij was gezegd, dat onze politieke beginselen eerst als zodanig deugen, wanneer zij op een bepaald beschavingspeil zijn afgestemd. En de heer Z. constateert dan: „Wij moeten onszelf dus eerst beschaven, om die beginselen te kunnen dragen". Dat zei ik niet.

Tot zoover het citaat.

Nu weet ik niet, dat dhr Z. miszege heeft, maar — die zal zelf wel het woord nemen, ik voor mij constateer met verbazing, dat hier „beginselen" (!) eerst heeten te „deugen" (wat is dat? gelden? of: hanteerbaar zijn? of DIRECT oplegbaar??) als ze „afgestemd" (!) zijn op een bepaald beschavingspeil (!).

De „aflopende taak" op Oost-Soemba

ZENDING EN EVANGELISATIE

Op de tweede lijst van voor de eerstvolgende generale synode ingekomen stukken worden onder het hierboven staande hoofd enkele voorstellen genoemd van de particuliere synode van Friesland enerzijds en een brief van de kerken op Oost-Soemba anderzijds, die blijkt geven, dat de kerken in Friesland over de „aflopende taak" op Soemba geheel andere denkbeelden hebben, dan de kerken op Soemba zelf. Het gevolg is dan ook, dat men enerzijds en anderzijds komt tot geheel van elkaar afwijkende, ja tegenover elkaar staande voorstellen.

Om tot een verantwoordte oplossing te komen, is het noodig, dat de kerken zich rekenschap geven van de vragen, die zich hierbij voordoen en dat de argumenten, die wederzijds gebruikt worden, getoetst worden op hun overeenstemming met Schrift en belijdenis.

Het lijkt mij daarom nuttig de desbetreffende voorstellen te bespreken. Ik wil hierbij de voorstellen van de particuliere synode van Friesland op den voet volgen. De voorstellen van de kerken op Oost-Soemba komen daarbij voor zooveel noodig vanzelf ter sprake.

Het eerste voorstel van de part. syn. van Friesland luidt:

A. Inzake de zending op O. Soemba en Savoe spreke de Gen. Synode uit:

1. Het zendingwerk op O. Soemba en Savoe dient vanwege onze kerken te worden beëindigd,

Als dat waar is, dan kunnen we met dat afstemmen wel langzamerhand ophouden. Want het beschavingspeil gaat hopeloos achteruit, sedert we ons hebben laten voor den mal houden met 't woord democratie. Het beschavingspeil van Nederland ook wordt steeds minder, met allemaal ons dagblad, en onze radio, en ons mooie woonkij, en verder de straat vrij voor allen gewonen man, die er zijn weetje van denkt te weten, en vegeteert op de minderheid der werkelijke werkers.

Intusschen blijkt, dat prof. Zuidema zich bezig hield o.a. met dat onderdeel van een politiek program, waarin het een paragraaf geeft inzake de administratie van wat je tegenwoordig noemt: ongenoegzaam tot ontwikkeling gebrachte gebieden. Als prof. Zuidema ons verwijst naar de Zuidzee Eilanden met polygamie en bigamie, dan geloof ik, hem zoowat te begrijpen. Maar als hij het nu hebben wil over de vraag in welke bepaalde verordeningen de overheid het zwaardrecht moet laten gelden in zulke gebieden, dan zeg ik: praat u dan dáárover, alstublieft. Maar gebruik dan niet het woord „beginsel", want u is professor; en als de jongelieden van de politieke studievereeniging u over beginselen hooren praten, dan denken ze dat het ook om beginselen gaat. En als u dan zegt: die moet ge afstemmen op een gegeven beschavingspeil, dan drinken ze vergif. Ze passen dien regel straks toe niet in de Zuidzee Eilanden maar in Nederland, met zijn vrijen Zaterdagmiddag, zijn gelijkshakeling, zijn vertrapping van den middenstand, zijn prijsgeving van ladingen Zuidzee Eilanden, zijn verdoen van souvereiniteit bij de gratie Gods, zijn bedrijfsschappen, zijn steriliseering van den werklust, zijn verbleekende kranten, zijn attentie voor een bokswedstrijd, en niet voor een serieuze debat Zijlstra-Zuidema. Stel tenminste, dat er tusschen die twee werkelijk van twee kanten gedebatteerd zou zijn. Wat ik ontken, zoolang prof. Zuidema zoo los speelt met het woord „beginsel", en zoo ruw op zijn opponenten inhakt.

Beginselen afstemmen op een beschavingspeil, dat is de dood. Het stelt norm onder feit, en daar weet prof. Z. theoretisch meer van. K. S.

2. De voortgaande dienst van het kerkvergaderend werk van Christus dient zelfstandig ter hand te worden genomen door de aldaar door de Geref. Zending geplante kerken.

De voorstellen zijn vergezeld van een toelichting en motiveering van de Friesche zendingdeputaten, zonder dat de part. synode deze toelichting en motiveering geheel voor haar rekening neemt. Uit het feit evenwel, dat deze toelichting en motiveering aan de kerken worden toegezonden, mag worden afgeleid, dat de part. synode van meening is, dat de kerken door de in die toelichting en motiveering bijgebrachte argumenten van de juistheid harer voorstellen overtuigd zullen worden. In de bespreking zullen wij dus ook de toelichting en motiveering moeten betrekken.

Het voorstel onder A. 1. roept twee vragen op: ten eerste de vraag naar de juistheid van den materieelen inhoud van de gevorderde uitspraak en ten tweede of het de taak is van een generale synode deze uitspraak te doen. Om met de laatste vraag te beginnen: „Kan een generale synode uitspreken, dat een kerk of kerken haar zendingarbeid op een bepaald terrein dient te staken?" Ik geloof, dat deze vraag ontkennend beantwoord moet worden. Ook wanneer we vasthouden aan de bepalingen van de nog van kracht zijnde zendingsoorde. Die zendingsoorde kent in artikel 2 aan de generale synode groote macht toe,

reis ons 5 uur gekost. Toen gauw eten, want al heel spoedig kwam er bericht, dat de prauw ook gearriveerd was. En de dokter ging z'n laatste poging doen. Nu had hij ook hulp van ervaren zusters en zij het met veel moeite (ik bespaar U de technische bijzonderheden) het werk is gelukt. Weinig artsen en geen enkele leek zal kunnen beseffen wat hier soms gepresterd moet worden. De kennis is er, de sterke wil om te helpen, de bereidwilligheid en offervaardigheid, het gebed niet te vergeten, maar een zindelijke ruimte, wat meer instrumenten, vooral veel medicijnen en een krachtige voorlichting omtrent hygiëne, dat allemaal ontbreekt.

En deze menschen zijn ons zoo dankbaar! De Dajaks houden echt van de Nederlanders. Vóór we 's morgens weggingen werd ons gevraagd 's avonds terug te komen om..... met den gelukkigen vader en moeder en den geheelen kampong het geboortefeest te vieren. Het gemeste varken lag al klaar.....

Denkt U dat in: de wandeling v.v. telt niet; dat de moeder nu beter wordt, staat onomstootelijk vast; dat ze dan ook weer loopen en feestvieren kan is vanzelfsprekend. En je vraagt je wederom af: Wat zijn dat toch voor menschen?

Maar zoo gauw is het toch niet gegaan. Om 9 uur 's avonds kreeg de vrouw en dus ook de dokter rust. Haar man bleef trouw bij haar. Op sterk aanraden van den dokter zijn ze nog een paar dagen gebleven, maar toen moesten en zouden ze terug: de prauw was immers GELEEND en moest weer naar den eigenaar!

Ze gingen. Met woorden hebben ze niet bedankt. Maar ergens in een kleinen kampong in de rimbun van Borneo is de roem van Nederland gevestigd. Dank zij een heel gewonen arts.

In zijn huis werd God gedankt, want die roem hoort voor Zijn troon. J. P. MOERKOERT.